

Sykepleien

FAGUTVIKLING

Universitet satser på kulturell kompetanse i sykepleierutdanningen

Erfaring med andre kulturer gir viktig innsikt og økt forståelse for andres behov. Gjennom prosjektet Inklusiv legger Universitetet i Agder til rette for internasjonalisering.

[Grete Lund Vabo](#)

Dosent

Institutt for helse- og sykepleievitenskap, Universitetet i Agder

[Sissel Gjennestad](#)

Seniorrådgiver

Utdanningsavdelingen, Universitetet i Agder

[Margret Kristin Dyrholm](#)

Seniorrådgiver

Utdanningsavdelingen, Universitetet i Agder

[Anja Nastasja Robstad](#)

Førsteamanuensis

Institutt for helse- og sykepleievitenskap, Universitetet i Agder

[Internasjonalt samarbeid](#)

[Sykepleierutdanning](#)

[Sykepleierstudent](#)

Sykepleien 2024;112(97732):e-97732

DOI: [10.4220/Sykepleiens.2024.97732](https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2024.97732)

Hovedbudskap

Målet vårt er at en betydelig økning av sykepleierstudentene ved Universitet i Agder skal få internasjonal erfaring. Vi jobber for å gjøre utveksling enklere for alle, og vi tilbyr alternative tiltak for dem som ikke kan reise. Gjennom prosjektet Inklusiv utvikler vi nye måter å gjøre sykepleierutdanningen ved universitetet mer internasjonal.

Melding til Stortinget 7 (2020–2021) understreker hvor viktig internasjonalisering er i høyere utdanning (1). Dette handler blant annet om å utvikle kunnskap og interkulturell forståelse, som er nødvendig for å løse mange av de utfordringene vi ser i verden i dag (1).

Den økende globalisering bør motivere til mer internasjonalisering for studenter som tar høyere utdanning i Norge. Å få personlig erfaring med andre kulturer gir verdifull kunnskap og bedre forståelse for andres behov (2). Denne erfaringen er spesielt viktig for sykepleiere i møte med pasienter og kollegaer med ulik kulturell bakgrunn (3, 4). Kulturell kompetanse er avgjørende å ha i våre menneskemøter.

FAKTA

Kulturell kompetanse

Kulturell kompetanse refererer til evnen til å forstå, kommunisere med og samarbeide godt med mennesker på tvers av kulturer. Det handler om å være bevisst på sin egen kultur, respektere kulturelle forskjeller og tilpasse seg ulike situasjoner.

Kilde: [The Oxford Review](#)

Institutt for helse- og sykepleievitenskap (IHSV) ved Universitetet i Agder (UiA) informerer sykepleierstudentene om utvekslingsmulighetene hvert semester. De har også tiltak som [Internasjonalt sertifikat](#), som gir studentene mulighet til å få kulturell kompetanse gjennom studiene.

Noen studenter har særskilte behov

Selv om målet er å engasjere flere sykepleierstudenter til å forstå viktigheten av kulturell kompetanse gjennom internasjonalisering, er vi langt unna å nå målet om 50 prosent utveksling, som det anbefales i Melding til Stortinget 7 (2020–2021). Det er i tillegg begrenset interesse for utveksling til nordiske og europeiske land.

«Målet er å engasjere flere sykepleierstudenter til å forstå viktigheten av kulturell kompetanse.»

En av årsakene kan være at noen studenter har særskilte behov, som dysleksi eller psykiske utfordringer. Det kan også gjelde studenter med norsk som andrespråk, studenter med flyktningstatus (5) eller studenter som har familie og jobb. Disse faktorene kan gjøre det utfordrende for dem å dra på utveksling.

Inkludering er et viktig prinsipp i Erasmus-programmet for 2021–2027 (6), og målet er at flere skal få mulighet til å ta et teoriemne eller et praksisopphold i utlandet, uavhengig av funksjonsnivå (7). Som en del av dette ble prosjektet Inklusiv utviklet, finansiert av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse.

Alle skal få en mulighet til internasjonalisering

Hovedmålet med prosjektet er å øke andelen sykepleierstudenter som reiser på utveksling, spesielt til Norden. Vi ønsker å gjennomføre målrettede tiltak for økt inkludering.

Gjennom prosjektet jobber vi med å fjerne barrierer for mobilitet og teste ulike tiltak for inkludering. Vi utvikler flere muligheter for internasjonalisering i studieprogrammene for å gi bedre læringsutbytte, og vi oppfordrer flere ansatte til å engasjere seg i internasjonalt utdanningssamarbeid. I tillegg utforsker vi mulighetene for internasjonalisering hjemme (IH) (8–11).

«Vi ønsker å gjennomføre målrettede tiltak for økt inkludering.»

Vi ønsker at alle sykepleiestudentene skal få en mulighet til en form for internasjonalisering, enten hjemme eller ute. Prosjektet startet i januar 2022 og vil pågå ut 2025.

Å etablere ordninger som gjør at studenter med ulike begrensninger også ønsker å dra på utveksling, er sentralt i prosjektet. Det innebærer trygghetsskapende tiltak både ved hjemme- og mottakerinstitusjonen. For å utvikle slike tiltak har det vært viktig å etablere et samarbeid med Studentsamskipnaden i Agder (SiA Helse) (12).

SiA Helse er et tilbud for studentene og et supplement til den offentlige helsetjenesten. Her tilbys blant annet tjenester innen psykososial helsetjeneste, refusjonsordning og ulike kurs (12).

Skaper trygghet for utreisende studenter

I samarbeid med SiA Helse utvikles en mal for hvilke ordninger og tilbud som må være på plass ved mottakerinstitusjonen under utveksling til utlandet. Dette inkluderer informasjon om hva som finnes av helsetilbud, hva man bør tenke på når det gjelder egen helse under utvekslingen, og hvordan man kan etablere tettere kontakt med relevante ansatte og kollegaer ved de nordiske partnerinstitusjonene.

Trygghetsskapende tiltak inkluderer en *online buddy*-ordning, altså en digital fadder, for studenten før avreise. Studenter som har behov for forutsigbarhet og ekstra planlegging, får en fadder ved partnerinstitusjonen som de kan møte digitalt før avreise. Fadderen vil også møte studenten fysisk når utvekslingsoppholdet starter.

Denne ordningen er testet ut med gode tilbakemeldinger fra studentene hos oss, og målet er å videreutvikle konseptet i samarbeid med de nordiske partnerne (7).

Selv om målet er å sende et stort antall sykepleiestudenter på utveksling, vil det ikke være mulig for alle å reise. Derfor er det viktig med IH. På den måten kan studentene få internasjonale og interkulturelle erfaringer med globalt fokus i sitt eget læringsmiljø (9,11).

Studentene skal få erfaring med andre kulturer

Flere tiltak blir gjennomført allerede i det første studieåret, og målet er at alle førsteårs sykepleierstudenter skal få erfaring med internasjonal kultur. De skal få forståelse og utvikle kulturell kompetanse, samt få innsikt i utvekslingsmulighetene. Fra studiestart får studentene informasjon om utveksling og andre internasjonale læringstiltak som vil bli tilbudt i løpet av de tre årene studiet varer.

Første tiltak i regi av Inklusiv arrangeres i første semester. Studentene fra UiA får tilbud om å møte andre førsteårs sykepleierstudenter fra de nordiske samarbeidspartnerne digitalt (10).

«Målet er at alle førsteårs sykepleierstudenter skal få erfaring med internasjonal kultur.»

Alle de deltagende studentene blir plassert i grupper på seks til åtte personer i hver gruppe. Studentene får tre uker på seg til å arrangere og gjennomføre møtet, og de kan selv velge hvilken digital plattform de vil bruke. De får spørsmål de skal arbeide sammen om, som for eksempel:

- Hvorfor har du valgt å bli sykepleier?
- Hva er forskjellene på og likhetene mellom den norske, svenske og danske utdanningen?
- Hvilke fordeler ser du ved å knytte kontakter med sykepleierstudenter fra et annet land?

Kulturell kompetanse er et gjennomgående tema

Vi startet dette digitale tiltaket høsten 2022 som et pilotprosjekt, med 40 studenter fra campus Grimstad ved UiA og tilsvarende antall fra UCL University College i Svendborg i Danmark. Tiltaket er nå utvidet og videreutviklet etter hvert som vi har fått erfaring. Høsten 2024 deltok nærmere 300 sykepleierstudenter fra begge campuser ved UiA, med tilsvarende antall fra Sverige og Danmark.

Studentene som ønsker det, kan delta på et nettbasert møte nummer to i andre semester.

Den neste IH-aktiviteten som arrangeres i løpet av det første studieåret, er de internasjonale dagene, som avholdes på begge campuser. Kulturell kompetanse har vært et gjennomgående tema. Nasjonale og internasjonale aktører som Leger uten grenser, Røde kors og FN har holdt foredrag.

Vi har også hatt presentasjoner fra forskere som studerer hvordan mennesker med annen kulturell bakgrunn blir møtt i det norske helsevesenet. I tillegg har ledere i omsorgssektoren fortalt om viktigheten av kulturell forståelse i arbeidslivet og i møter med pasientene. Studentene har også bidratt ved å dele sine egne erfaringer fra utvekslingen.

Det er viktig med dedikerte ansatte

Øvrige aktiviteter i Inklusiv er rettet mot studentene i femte semester. Dette inkluderer et nytt, digitalt, valgfritt emne på fem studiepoeng: *inclusion and diversity in a multidisciplinary perspective*. Emnet, som er i tråd med EUs inkluderingsstrategi (6), er på engelsk og kan også være et tilbud til innreisende studenter.

Samtidig etableres Collaborative online international learning (COIL), som skal styrke utdanningssamarbeidet med utvalgte nordiske partnere. Gjennom COIL møtes studenter fra UiA og nordiske studenter digitalt og arbeider med temaer på tvers.

«For å øke antall studenter som reiser på utveksling, er det viktig med dedikerte ansatte.»

For å øke antall studenter som reiser på utveksling, og gi et tilbud om IH, er det viktig med dedikerte ansatte. Engasjerte faglige ansatte er en forutsetning for kvalitetssikrede utvekslingstilbud og høy kvalitet generelt (1). Derfor har vi i prosjektet Inklusiv også fokus på de ansatte, og vi har gjennomført flere tiltak rettet mot dem.

Hvordan øke det internasjonale engasjementet?

Ett av disse tiltakene er workshops. I den første workshopen, som ble holdt høsten 2022, inviterte vi ledere for studieprogram og forskningsgrupper. Fokuset var å diskutere hvordan internasjonalisering kan bidra til bedre kvalitet i sykepleierutdanningen.

I den neste workshopen, som ble holdt høsten 2024, ble de øvrige ansatte invitert. Her handlet samtalene om hvordan vi kan øke vårt internasjonale engasjement, og hvordan studentene kan bli motivert til å utforske sin kulturelle kompetanse, både hjemme og ute.

I tillegg til disse workshopene har vi arrangert *staff training*-dager med partnere fra Danmark, Sverige og England. Diskusjonene belyste følgende tema: «Increased inclusion and services for students with special needs related to students exchange» og «Students exchange in nursing education and how to build sustainable exchange schemes within the regulatory framework».

Resultatet av de målrettede diskusjonene om hvordan vi kan oppnå bedre resultater i internasjonalisering av utdanningen, tar vi med videre inn i den siste *staff training*-samlingsen, som skal gjennomføres våren 2025.

Målet er at aktivitetene skal bli permanente tilbud

Vi opplever at aktivitetene har økt bevisstheten rundt internasjonalisering både hos studentene og de ansatte. Vi får mange positive tilbakemeldinger og registrerer at studentene deltar på aktivitetene selv om de ikke er obligatoriske.

Samarbeidet med de andre nordiske partnerne videreutvikles, og vi opplever at våre samarbeidspartnere er svært interesserte og engasjerte. Målet med prosjektet er at aktivitetene som utvikles og evalueres, skal bli permanente tilbud i bachelorprogrammet i sykepleie ved UiA. Underveis har vi evaluert aktivitetene og samlet inn data, og vi planlegger å publisere forskningsartikler.

Forfatterne oppgir ingen interessekonflikter.

VIKTIG KOMPETANSE: Sykepleierstudentene ved UiA lærer om viktigheten av kulturell kompetanse. Her foreleser Mathilde Hermansen fra University College Lillebælt (UCL) i Svendborg i Danmark. *Foto: Sissel Gjennestad*

1. Meld. St. 7 (2020–2021). En verden av muligheter – Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning [internett]. Oslo: Kunnskapsdepartementet; 2020 [hentet 16. oktober 2024]. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-20202021/id2779627/>
2. Aarts C, Nordstrom PM, Koskinen L, Juhansoo T, Mitchell M P, Marquis F, et al. Enabling nursing students to focus on the Ottawa Charter and the nurses role in tackling inequalities in health through international exchange. *Nurse Educ Today*. 2010;30(5):448–52. DOI: [10.1016/j.nedt.2009.10.005](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2009.10.005)
3. Eriksen TH, Sajjad TA. *Kulturforskjeller i praksis: perspektiver på det flerkulturelle Norge*. 7. utg. Oslo: Gyldendal; 2020.
4. Alkhaled T, Rohde G, Lie B, Johannessen B. Navigating the care between two distinct cultures: a qualitative study of the experiences of Arabic-speaking immigrants in Norwegian hospitals. *BMC Health Serv Res*. 2022;22(1):3–11. DOI: [10.1186/s12913-022-07833-6](https://doi.org/10.1186/s12913-022-07833-6)
5. Flateland SM, Pryce-Miller M, Skisland AV-S, Tønsberg AF, Söderhamn U. Exploring the experiences of being an ethnic minority student within undergraduate nurse education: a qualitative study. *BMC Nurs*. 2019;18(1):63. DOI: [10.1186/s12912-019-0389-0](https://doi.org/10.1186/s12912-019-0389-0)
6. European Commission. The new Erasmus+ programme for 2021–2027 has launched [internett]. Brussel: European Commission; u.å. [oppdatert 21. mars 2021; hentet 15. november 2024]. Tilgjengelig fra: https://www.eacea.ec.europa.eu/news-events/news/new-erasmus-programme-2021-2027-has-launched-2021-03-25_en

7. Wilang JD, Nupong S. Factors affecting EMI attitudes of engineering and nursing students. *Theory Pract Lang Stud*. 2022;12(3):437–46. DOI: [10.17507/tpIs.1203.03](https://doi.org/10.17507/tpIs.1203.03)
8. Carlson E, Stenberg M, Lai T, Reisenhofer S, Chan B, Cruz E, et al. Nursing students' perceptions of peer learning through cross-cultural student-led webinars: a qualitative study. *J Adv Nurs*. 2019;75(7):1518–26. DOI: [10.1111/jan.13983](https://doi.org/10.1111/jan.13983)
9. Kor PPK, Yu CTK, Triastuti IA, Sigilipoe MA, Kristiyanto HD, Pratiwi JPD, et al. Effects of an internationalization at home (IAH) programme on cultural awareness among medical and nursing students in Hong Kong and Indonesia during the COVID-19 pandemic: a mixed-methods study. *BMC Med Educ*. 2022;22(1):368. DOI: [10.1186/s12909-022-03424-5](https://doi.org/10.1186/s12909-022-03424-5)
10. Galan-Lominchar M, Roque IM-S, Cazallas CdC, McAlpin R, Fernández-Ayuso D, Ribeiro ASF. Nursing students' internationalization: virtual exchange and clinical simulation impact cultural intelligence. *Nurs Outlook*. 2024;72(2):102137–. DOI: [10.1016/j.outlook.2024.102137](https://doi.org/10.1016/j.outlook.2024.102137)
11. Beelen J, Jones E. Redefining internationalization at home. I: Curaj A, Matei L, Pricopie R, Salmi J, Scott P, red. *The European higher education area*. Cham: Springer; 2015. s. 1864–7. DOI: [10.1007/978-3-319-20877-0_5](https://doi.org/10.1007/978-3-319-20877-0_5)
12. Studentsamskipnaden i Agder (SiA) [internett]. Kristiansand: SiA; u.å. [hentet 15. november 2024]. Tilgjengelig fra: <https://sia.no/>